

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอสังทอน นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศลาว” ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อทำการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และนำเสนอผลของการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

ตอนที่ 2 สภาพการได้รับการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ ได้แก่ เพศ อายุ เผ่าพันธุ์ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งในสังคม สมาชิกกลุ่ม พื้นที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์ การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร พันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่ใช้ปลูก การใช้จ่ายเงินในการผลิต ประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์ ภาวะหนี้สินในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ในการปลูกข้าวอินทรีย์ และรายได้จากการขายข้าวอินทรีย์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 เพศ

จากการศึกษาเพศของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรจำนวนร้อยละ 83.9 เป็นเพศชาย และร้อยละ 16.7 เป็นเพศหญิง (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เพศ

n= 230

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	193	83.9
หญิง	37	16.1
รวม	230	100.0

1.2 อายุ

จากการศึกษาอายุของกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 33.5 มีอายุอยู่ในช่วง 41 - 50 ปี รองลงมาร้อยละ 31.7 มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 50 ปี และมีเพียงร้อยละ 7.0 ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี โดยมีอายุสูงสุด 68 ปี ต่ำสุด 22 ปี เฉลี่ย 45.68 ปี (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 อายุ

n = 230

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 30	16	7.0
31 - 40	64	27.8
41 - 50	77	33.5
≥ 51	73	31.7
รวม	230	100.0

สูงสุด 68 ปี ต่ำสุด 22 ปี
 \bar{X} 45.68 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.180 ปี

1.3 เผ่าพันธุ์

กระทรวงการต่างประเทศของไทย (2548) ได้รายงานว่าประเทศลาวมีประชากรรวม 6,068,117 คน ประกอบด้วยชนชาติต่างๆ หลากหลายเชื้อชาติ ซึ่งในภาษาลาวจะเรียกรวมกันว่า "ประชาชนบรรดาเผ่า" สามารถจำแนกได้เป็น 68 ชนเผ่าโดยประมาณ แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามถิ่นที่อยู่อาศัย ดังนี้

1.3.1 ลาวลุ่ม หมายถึง ชาวลาวที่อาศัยอยู่ในเขตที่ราบ ส่วนใหญ่ได้แก่ คนเชื้อชาติลาว ภูไท ไทดำ ไทลื้อ ฯลฯ ประชาชนกลุ่มนี้มีอยู่ร้อยละ 68 ของจำนวนประชากรทั้งหมดและอาศัยกระจายอยู่ทั่วประเทศ ถือว่าเป็นกลุ่มชาวลาวที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศ

1.3.2 ลาวเทิง หมายถึง ชาวลาวที่อาศัยอยู่ในเขตที่ราบสูง เช่น ชาวบรู มะกอง งวน ตะโอย ตาเลียง ละเมียด ละเวน กะตัง ฯลฯ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ เช่น แขวงจำปาสัก แขวงเซกอง แขวงอัตตะปือ คิดเป็นร้อยละ 22 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

1.3.3 ลาวสูง หมายถึง ชาวลาวที่อาศัยอยู่ในเขตภูเขาสูง เช่น ชาวม้ง เข่า มูเซอ ผู้น้อย และชาวเขาเผ่าต่างๆ ส่วนมากอาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือของลาว เช่น แขวงหลวงพระบาง แขวงเชียงขวาง และตามแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือ ชาวลาวกลุ่มนี้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 9 ของจำนวนประชากรทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีชาวลาวเชื้อสายเวียดนาม ชาวลาวเชื้อสายจีน รวมทั้งชาวต่างชาติอื่นๆ ในลาว คิดเป็นร้อยละ 2 ของจำนวนประชากรทั้งหมดด้วย

จากการศึกษาเผ่าพันธุ์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน ร้อยละ 84.8 เป็นเผ่าลาวลุ่ม รองลงมาจำนวนร้อยละ 14.3 เป็นเผ่าลาวเทิง และมีเผ่าลาวสูงเป็นส่วนน้อย มีเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้น (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เผ่าพันธุ์

n=230		
เผ่าพันธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลาวลุ่ม	195	84.8
ลาวเทิง	33	14.3
ลาวสูง	2	0.9
รวม	230	100.0

1.4 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาระดับการศึกษาของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่าเกษตรกรร้อยละ 48.3 มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 36.5 มีระดับการศึกษาระดับมัธยมตอนต้น และมีส่วนน้อยที่มีระดับการศึกษาระดับจบปริญญาตรี โดยมีจำนวนเพียงร้อยละ 0.4 เท่านั้น (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษา

n=230

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	10	4.3
ประถมศึกษา	111	48.3
มัธยมตอนต้น	84	36.5
มัธยมตอนปลาย	24	10.4
ปริญญาตรี	1	0.4
รวม	230	100.0

1.5 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา

จากการศึกษาจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 95.7 มีจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี และมีส่วนน้อยที่มีจำนวนปีที่ได้รับการศึกษามากกว่าหรือเท่ากับ 11 ปี เพียงร้อยละ 4.3 เท่านั้น ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา

n=230

จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	220	95.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 11 ปี	10	4.3
รวม	230	100.0

ค่าสูงสุด 16 ปี ค่าต่ำสุด 0 ปี
 \bar{X} 6.55 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.504 ปี

1.6 สถานภาพสมรส

จากการศึกษาสถานะภาพสมรสของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 95.7 แต่งงานแล้ว รองลงมาร้อยละ 3.9 มีสถานะภาพหย่าร้างหรือเป็นหม้าย และมีเพียงส่วนน้อยที่เป็น โสด ซึ่งมีเพียงจำนวนร้อยละ 0.4 เท่านั้น (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 สถานะภาพสมรส

n=230

สถานะภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	1	0.4
แต่งงาน	220	95.7
หย่าร้าง/หม้าย	9	3.9
รวม	230	100.0

1.7 ตำแหน่งในสังคม

เมื่อศึกษาตำแหน่งทางสังคมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 86.5 เป็นลูกบ้าน รองลงมาร้อยละ 6.1 มีตำแหน่งทางสังคมเป็นกรรมการหมู่บ้าน และมีเพียงส่วนน้อยที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีจำนวนเพียงร้อยละ 3.5 เท่านั้น (ดังตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ตำแหน่งทางสังคม

n=230

ตำแหน่งทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ใหญ่บ้าน	8	3.5
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	9	3.9
กรรมการหมู่บ้าน	14	6.1
ลูกบ้าน	199	86.5
รวม	230	100.0

1.8 สมาชิกกลุ่ม

ในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.1 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีเพียงร้อยละ 13.9 ที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน (ดังตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกร

n=230

สมาชิกกลุ่ม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มเกษตรกร	198	86.1
กลุ่มแม่บ้าน	32	13.9
รวม	230	100.0

1.9 แรงงานในครัวเรือน

ในด้านแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.2 มีแรงงานในครัวเรือน 4 - 6 คน รองลงมาร้อยละ 17.8 มีแรงงานในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน และมีเพียงส่วนน้อยที่มีแรงงานในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 7 คน คิดเป็นจำนวนเพียงร้อยละ 7.0 เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 9 คน และต่ำสุด 2 คน โดยมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.66 คน (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แรงงานในครัวเรือน

n = 230

แรงงานในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 3	41	17.8
4 - 6	173	75.2
≥ 7	16	7.0
รวม	230	100.0

1.10 พื้นที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์

จากการศึกษาพื้นที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.2 มีพื้นที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมาร้อยละ 25.2 มีพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ 11 - 20 ไร่ และมีเพียงส่วนน้อยมีพื้นที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์มากกว่าหรือเท่ากับ 21 ไร่ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 2.6 เท่านั้น (ดังตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 พื้นที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์

n = 230

พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 10	166	72.2
11 – 20	58	25.6
≥ 21	6	2.6
รวม	230	100.0

ค่าสูงสุด	30 ไร่	ค่าต่ำสุด	1 ไร่
\bar{X}	8.61 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.098 ไร่

1.11 การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร

1.11.1 พื้นที่การเกษตรของตนเอง

จากการศึกษาพื้นที่ของตนเองทั้งหมดของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 91.7 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองน้อยกว่า หรือเท่ากับ 20 ไร่ รองลงมาจำนวนร้อยละ 3.9 มีพื้นที่ของตนเองทั้งหมดจำนวน 21 - 40 ไร่ และมีเพียงส่วนน้อยที่มีพื้นที่ของตนเองจำนวน 40 - 60 ไร่ เพียงร้อยละ 1.3 เท่านั้น (ดังตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 พื้นที่การเกษตรของตนเอง

n=230

พื้นที่ของตนเอง (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 20	211	91.7
21 – 40	9	3.9
40 – 60	3	1.3
≥ 60	7	3.0
รวม	230	100.0

ค่าสูงสุด	792 ไร่	ค่าต่ำสุด	2 ไร่
\bar{X}	16.77 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	54.077 ไร่

1.11.2 พื้นที่เช่า

จากการศึกษาพื้นที่เช่าของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ไม่ได้เช่าที่คนอื่นเพื่อทำการผลิตเลย (ดังตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 พื้นที่เช่า

n=230		
พื้นที่เช่า (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้เช่า	230	100.0
รวม	230	100.0

1.12 แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร

การศึกษาแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 99.6 อาศัยน้ำฝนเป็นแหล่งน้ำในการทำการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 16.1 ใช้น้ำชลประทาน และมีส่วนน้อยอาศัยน้ำห้วยในการทำการเกษตรเพียงร้อยละ 2.2 เท่านั้น (ดังตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรของเกษตรกร (ตอบได้หลายข้อ)

n=230		
แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้ำฝน	229	99.6
ชลประทาน	37	16.1
น้ำห้วย	5	2.2

1.13 พันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่ปลูก

จากการศึกษาพันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่ปลูก พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 96.1 ปลูกข้าวพันธุ์หอมสังทอง รองลงมา ร้อยละ 18.3 ปลูกข้าวพันธุ์อื่นๆ และมีเกษตรกรส่วนน้อยที่ปลูกข้าวพันธุ์ท่าดอกคำเพียงร้อยละ 13.9 เท่านั้น (ดังตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 พันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่ใช้ปลูกใน พ.ศ 2552 (ตอบได้หลายข้อ)

n= 230

พันธุ์ข้าวอินทรีย์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
หอมสังทอง	221	96.1
ท่าดอกคำ	32	13.9
พันธุ์อื่นๆ	42	18.3

1.14 การใช้ต้นทุนในการผลิต

การศึกษาการใช้ต้นทุนในการผลิต ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าเตรียมดินค่าจ้าง ค่าขนส่งของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 41.3 ใช้ต้นทุนในการผลิต 5,001 - 10,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 18.3 ใช้ต้นทุนในการผลิต 10,001 - 15,000 บาท และมีเพียงส่วนน้อยที่มีการใช้ต้นทุนการผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท โดยมีต้นทุนสูงสุด 46,800 บาท และ ต่ำสุด 400 บาท เฉลี่ย 9,093.39 บาท (ดังตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ต้นทุนในการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร

n = 230

ต้นทุนในการทำนาอินทรีย์ (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
$\leq 1,000$	8	3.5
1,001 – 5,000	56	24.3
5,001 – 10,000	95	41.3
10,001 – 15,000	42	18.3
$\geq 15,001$	29	12.6
รวม	230	100.0

ค่าสูงสุด 46,800 บาท ค่าต่ำสุด 400 บาท
 \bar{X} 9,093.39 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7,159.48 บาท

1.15 ประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์

เมื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.5 มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์ อยู่ในช่วงมากกว่า 4.1 ปี รองลงมาร้อยละ 30.0 มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์อยู่ในช่วง 3.1 - 4.0 ปี และมีส่วนน้อยมีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์เพียงร้อยละ 3.5 อยู่ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.0 ปี ประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์สูงสุด 4.3 ปี ต่ำสุด 2.2 ปี และเฉลี่ยเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์เท่ากับ 3.88 ปี (ดังตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

n = 230

ประสิทธิภาพในการปลูกข้าวอินทรีย์ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 3.0	8	3.5
3.1 - 4.0	69	30.0
≥ 4.1	153	66.5
รวม	230	100.0

ค่าสูงสุด	4.3 ปี	ค่าต่ำสุด	2.2 ปี
\bar{X}	3.88 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.550 ปี

1.16 ปริมาณหนี้สินในปัจจุบัน

จากการศึกษาปริมาณหนี้สินในปัจจุบันของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 54.3 มีหนี้สินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท รองลงมาร้อยละ 23.0 มีหนี้สิน 3,001 - 6,000 บาท และมีเกษตรกรส่วนน้อยที่มีหนี้สิน 1,001 - 3,000 บาท มีเพียงร้อยละ 3.0 เท่านั้น เกษตรกรมีหนี้สินสูงสุด 14,000 บาท ต่ำสุด 0 บาท โดยมีภาวะหนี้สินเฉลี่ย 2,577.931 บาท (ดังตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนหนี้สินในปัจจุบันของเกษตรกร

n = 230

หนี้สินในปัจจุบัน (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
$\leq 1,000$	125	54.3	
1,001 – 3,000	7	3.0	
3,001 – 6,000	54	23.5	
$\geq 6,001$	44	19.5	
รวม	230	100.0	
ค่าสูงสุด	14,000 บาท	ค่าต่ำสุด	0 บาท
\bar{X}	2,577.931 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.098 บาท

1.17 การเป็นหนี้สิน

เมื่อศึกษาการเป็นหนี้สินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 53.5 มีหนี้สินและร้อยละ 46.5 ไม่มีหนี้สิน (ดังตารางที่ 19)

ตาราง 19 การเป็นหนี้

n = 230

การเป็นหนี้ (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีหนี้	123	53.5
ไม่มีหนี้	107	46.5
รวม	230	100.0

1.18 วัตถุประสงค์ของการปลูกข้าวอินทรีย์

เมื่อสอบถามกลุ่มเกษตรกรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการปลูกข้าวอินทรีย์ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 83.0 ปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อการบริโภคและขาย รองลงมาร้อยละ 13.5 ปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อการบริโภคเพียงอย่างเดียว และมีส่วนน้อยที่ปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อขาย โดยมีจำนวนเพียงร้อยละ 3.5 เท่านั้น (ดังตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 วัตถุประสงค์ของการปลูกข้าวอินทรีย์

n=230

วัตถุประสงค์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ขาย	8	3.5
บริโภค	31	13.5
ขายและบริโภค	191	83.0
รวม	230	100.0

1.19 ผลผลิตข้าวอินทรีย์

จากการศึกษาผลผลิตข้าวอินทรีย์ทั้งหมดของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรจำนวนร้อยละ 42.2 ได้ผลผลิตอยู่ในช่วง 3,001 - 6,000 กิโลกรัม รองลงมา ร้อยละ 28.7 ได้ผลผลิตอยู่ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000 กิโลกรัม และมีเกษตรกรส่วนน้อยที่มีผลผลิตมากกว่าหรือเท่ากับ 9,001 กิโลกรัมมีเพียงร้อยละ 7.8 เท่านั้น (ดังตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ผลผลิตข้าวอินทรีย์

n= 230

ผลผลิตข้าวอินทรีย์ทั้งหมด (กิโลกรัม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 3000	66	28.7
3001 - 6000	97	42.2
6001 - 9000	49	21.3
≥ 9001	18	7.8
รวม	230	100.0

ค่าสูงสุด 16,000 กิโลกรัม ค่าต่ำสุด 400 กิโลกรัม
 \bar{X} 3,947.931 กิโลกรัม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,675.899 กิโลกรัม

1.20 รายได้จากการขายข้าวอินทรีย์

จากการศึกษารายได้จากการขายข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.3 มีรายได้จากการขายข้าวอินทรีย์อยู่ในช่วง 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 34.8 มีรายได้จากการขายข้าวอินทรีย์อยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาท และมีส่วนน้อยที่มีรายได้จากการขายข้าวอินทรีย์อยู่ในช่วงมากกว่า หรือเท่ากับ 40,001 โดยมีจำนวนเพียงร้อยละ 3.9 เท่านั้น (ดังตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 รายได้จากการขายข้าวอินทรีย์

n = 230		
รายได้ (บาท)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
$\leq 10,000$	102	44.3
10,001 – 20,000	80	34.8
20,001 – 30,000	25	10.9
30,001 – 40,000	14	6.1
$\geq 40,001$	9	3.9
รวม	230	100.0

ค่าสูงสุด	60,000 บาท	ค่าต่ำสุด	0 บาท
\bar{X}	14,211.83 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	12,490.24 บาท

ตอนที่ 2 สภาพการได้รับการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

2.1 แหล่งข่าวสารและปริมาณการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

จากการศึกษาแหล่งข่าวสาร และปริมาณการได้รับข่าวสารการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือวิทยุโทรทัศน์ ($\bar{X} = 2.66$) และวิทยุกระจายเสียง ($\bar{X} = 2.33$) ซึ่งจัดได้ว่าได้รับข่าวสารในระดับปานกลาง ส่วนแหล่งข่าวสาร และปริมาณการที่เกษตรกรได้รับเป็นจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ การได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชน หนังสือพิมพ์ เอกสารวารสารต่างๆ และเสียงตามสายในหมู่บ้าน เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดแล้วเกษตรกรได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.98$) (ดังตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 แหล่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

n = 230

แหล่งข่าวสาร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	ความหมาย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	S.D	
1. วิทยุกระจายเสียง	1 (0.4)	5 (2.2)	69 (30.0)	127 (55.2)	28 (12.2)	2.33 (0.703)	ปานกลาง
2. วิทยุโทรทัศน์	6 (2.6)	13 (5.7)	69 (30.0)	76 (33.0)	13 (5.7)	2.66 (0.703)	ปานกลาง
3. หนังสือพิมพ์	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.7)	38 (16.5)	188 (81.7)	1.20 (0.443)	น้อยที่สุด
4. เอกสารวารสารต่างๆ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (5.2)	218 (94.8)	1.20 (0.442)	น้อยที่สุด
5. เสียงตามสายในหมู่บ้าน	3 (1.3)	3 (1.3)	20 (8.7)	149 (64.8)	55 (23.9)	1.33 (1.068)	น้อยที่สุด
6. เพื่อนบ้านญาติพี่น้อง	14 (6.1)	7 (3.0)	0 (0.0)	1 (0.4)	208 (90.4)	1.91 (0.700)	น้อยที่สุด
7. เจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชน	1 (0.4)	0 (0.0)	33 (14.3)	13 (5.7)	183 (79.6)	1.36 (0.756)	น้อยที่สุด
8. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ	61 (26.5)	89 (38.7)	75 (32.6)	2 (0.9)	3 (1.3)	3.88 (0.856)	มาก
รวม						1.95 (0.327)	น้อย

หมายเหตุ

ค่าคะแนนเฉลี่ย

4.21 - 5.00

ได้รับข่าวสารมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย

3.41 - 4.20

ได้รับข่าวสารมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย

2.61 - 3.40

ได้รับข่าวสารปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย

1.81 - 2.60

ได้รับข่าวสารน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย

1.00 - 1.80

ได้รับข่าวสารน้อยที่สุด

2.2 ประสพการณ์การฝึกอบรมการปลูกข้าวอินทรีย์

จากการศึกษาการเคยได้รับการฝึกอบรมการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.5 ได้รับการฝึกอบรมการปลูกข้าวอินทรีย์จำนวน 6 - 10 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 40.9 ได้รับการฝึกอบรมการปลูกข้าวอินทรีย์จำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ครั้ง และมีส่วนน้อยที่เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวนมากกว่าหรือเท่ากับ 11 ครั้ง มีเพียงร้อยละ 2.6 เท่านั้น (ดังตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ประสพการณ์การฝึกอบรมการปลูกข้าวอินทรีย์

			n = 230
ประสพการณ์ (ครั้ง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
≤ 5	94	40.9	
6 - 10	130	56.5	
≥ 11	6	2.6	
รวม	230	100.0	

ค่าสูงสุด	14 ครั้ง	ค่าต่ำสุด	2 ครั้ง
\bar{X}	6.21 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.856 ครั้ง

2.3 การติดต่อเรื่องการปลูกข้าวอินทรีย์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

จากการสอบถามเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการติดต่อในเรื่องการปลูกข้าวอินทรีย์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 99.6 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการปลูกข้าวอินทรีย์ รองลงมา ร้อยละ 23.0 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ และมีส่วนน้อยที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชนมีเพียงร้อยละ 2.2 เท่านั้น (ดังตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 มีการติดต่อในเรื่องการปลูกข้าวอินทรีย์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (ตอบ ได้หลายข้อ)

			n = 230
หน่วยงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
เจ้าหน้าที่โครงการปลูกข้าวอินทรีย์	229	99.6	
เจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชน	5	2.2	
เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ	53	23.0	

2.4 การรับรู้ว่าการปลูกข้าวอินทรีย์จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโครงการปลูกข้าวอินทรีย์

จากการศึกษาการรับรู้ว่าการปลูกข้าวอินทรีย์จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโครงการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 98.7 รับรู้ว่าการปลูกข้าวอินทรีย์จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโครงการปลูกข้าวอินทรีย์ และเกษตรกรไม่รับรู้ว่าการปลูกข้าวอินทรีย์จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโครงการปลูกข้าวอินทรีย์ มีเพียงร้อยละ 1.3 เท่านั้น (ดังตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 การรับรู้ว่าการปลูกข้าวอินทรีย์จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานของโครงการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

n = 230		
การรับรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ทราบ	3	1.3
ทราบ	227	98.7
รวม	230	100.0

2.5 การรับรู้ถ้าไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ที่ได้กำหนดไว้จะไม่ได้รับการรับรองเป็นข้าวอินทรีย์

จากการศึกษาเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 93.0 ทราบว่าในการปลูกข้าวอินทรีย์ถ้าไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ที่ได้กำหนดไว้จะไม่ได้รับการรับรองเป็นข้าวอินทรีย์ และร้อยละ 7.0 ไม่ทราบว่าในการปลูกข้าวอินทรีย์ถ้าไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ที่ได้กำหนดไว้จะไม่ได้รับการรับรองเป็นข้าวอินทรีย์ (ดังตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 การรับรู้ว่าการปลูกข้าวอินทรีย์ถ้าไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์จะไม่ได้รับการรับรองเป็นข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

n = 230		
การรับรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ทราบ	16	7.0
ทราบ	214	93.0
รวม	230	100.0

2.6 บุคคลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

จากการศึกษาบุคคลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 99.6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์จากเจ้าหน้าที่โครงการปลูกข้าวอินทรีย์ รองลงมาร้อยละ 43.5 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีส่วนน้อยที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ จากสื่อต่างๆ เพียงร้อยละ 1.3 เท่านั้น (ดังตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 บุคคลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (ตอบได้หลายข้อ)

n = 230		
แหล่งบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่โครงการปลูกข้าวอินทรีย์	229	99.6
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	100	43.5
เพื่อนบ้าน	33	14.3
สื่อต่างๆ	3	1.3

2.7 การรับรู้ค่ามาตรฐานข้าวอินทรีย์

เมื่อศึกษาการรับรู้ค่ามาตรฐานข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่าร้อยละ 83.9 เคยได้ยินค่ามาตรฐานข้าวอินทรีย์ และมีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่ไม่เคยได้ยินค่ามาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยมีเพียงร้อยละ 16.1 เท่านั้น (ดังตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 การรับรู้ค่ามาตรฐานข้าวอินทรีย์

n = 230		
การรับรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยได้ยิน	37	16.1
เคยได้ยิน	193	83.9
รวม	230	100.0

2.8 การได้รับหรือผ่านมาตรฐานข้าวอินทรีย์จากกรมปลูกฝัง

จากการศึกษาการได้รับหรือผ่านมาตรฐานข้าวอินทรีย์จากกรมปลูกฝังของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ได้รับหรือผ่านมาตรฐานข้าวอินทรีย์จากกรมปลูกฝัง (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 การได้รับการรับรองหรือผ่านมาตรฐานจากเจ้าหน้าที่

n=230		
การได้รับการรับรอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้ผ่าน	230	100.0
รวม	230	100.0

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

1. การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

เมื่อสอบถามเกษตรกรคือการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ในอำเภอสังขละบุรี นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศลาว โดยใช้คำถามจำนวน 30 ข้อ แล้วให้ตอบแต่ละข้อว่าปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ พบว่า ประเด็นส่วนใหญ่เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) จะตอบว่าปฏิบัติ เช่น การขอรับรองพื้นที่ทำนาอินทรีย์จากเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่หลังจากเจ้าหน้าที่มาตรวจเยี่ยมแปลงนาอินทรีย์แล้ว การให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเมื่อพื้นที่นายังไม่ผ่านการปรับเปลี่ยนจากนาเคมีให้กลายเป็นนาอินทรีย์ การแยกสถานที่เก็บรักษาผลผลิตข้าวอินทรีย์ไว้ต่างหาก การไถกลบดินก่อนหรือหลังการปลูกข้าวอินทรีย์ การได้รับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานปลูกข้าวอินทรีย์หลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูป การบันทึกกิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์และการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเมื่อมีการลดหรือขยายพื้นที่แปลงนาอินทรีย์

ส่วนบางประเด็นซึ่งเป็นประเด็นที่เกษตรกรต้องหลีกเลี่ยงหรือไม่ควรปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ก็หลีกเลี่ยง หรือไม่ปฏิบัติในประเด็นเหล่านั้น ได้แก่ ประเด็นการใช้ผงซักฟอกหรือสารเคมีจับใบกับข้าวอินทรีย์ เมื่อได้รับการรับรองเป็นนาอินทรีย์แล้วท่านจะกลับไปปลูกข้าวเคมี การปลูกข้าวอินทรีย์โดยใช้ปุ๋ยเคมีเข้าช่วยในการเพิ่มผลผลิต การใช้สารเคมีเข้าช่วยกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์ การคลุกเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกข้าวอินทรีย์กับสารเคมี การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากการตัดแต่งพันธุกรรม การใช้สารฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของข้าวอินทรีย์

แต่ยังมีบางประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ ได้แก่ การปลูกพืชเป็นแนวป้องกันลมอันเป็นการป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีที่มาจาก

ที่อื่น การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช การปลูกพืชขับไล่แมลงศัตรู และการใช้เครื่องจักรกล เช่น เครื่องเกี่ยว นวดข้าวที่เคยใช้เกี่ยวข้าว นวดข้าวในนาเคมี (ดังตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	จำนวนผู้ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ
1. การขอรับรองพื้นที่ทำนาอินทรีย์จากเจ้าหน้าที่	229	99.6
2. ใช้ปุ๋ยเคมีในนาอินทรีย์	12	5.2
3. การให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเมื่อพื้นที่นายังไม่ผ่านการปรับเปลี่ยนจากนาเคมีให้กลายเป็นนาอินทรีย์	223	97.0
4. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง	196	85.2
5. การปลูกเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกข้าวอินทรีย์กับสารเคมี	4	1.7
6. การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากการตัดแต่งพันธุ์กรรม	5	2.2
7. การไถกลบดินก่อนหรือหลังการปลูกข้าวอินทรีย์	222	96.5
8. การเผาตอฟาง	7	3.0
9. การปลูกพืชเป็นแนวป้องกันลมอันเป็นการป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีที่มาจากที่อื่น	10	4.4
10. การอนุรักษ์สิ่งที่มีชีวิตต่างๆที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นา	197	85.7
11. การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช	47	20.4
12. การปลูกพืชขับไล่แมลงศัตรู	29	12.6
13. การใช้ฟงชักฟอกหรือสารเคมีจับใบกับข้าวอินทรีย์	2	0.9
14. การใช้สารฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของข้าวอินทรีย์	6	2.6
15. การขุดร่องน้ำหรือทำคันกั้นน้ำเพื่อป้องกันสารเคมีที่มาจากที่อื่น	82	35.7
16. การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยพืชสดในนาอินทรีย์	207	90.0

n = 230

ตารางที่ 31 (ต่อ) การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร (ตอบได้หลายข้อ)

ประเด็น	จำนวนผู้ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ
17. การปลูกข้าวอินทรีย์โดยใช้ปุ๋ยเคมีเข้าช่วยในการเพิ่มผลผลิต	3	1.3
18. การใช้สารเคมีเข้าช่วยกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์	3	1.3
19. การใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์	145	63.0
20. การปรึกษาเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหาในระหว่างปลูกข้าวอินทรีย์	202	87.8
21. การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่หลังจากเจ้าหน้าที่มาตรวจเยี่ยมแปลงนาอินทรีย์แล้ว	226	98.3
22. การใช้เครื่องจักรกล เช่น เครื่องเกี่ยว นวดข้าวที่เคยใช้เกี่ยวข้าว นวดข้าวในนาเคมี	187	81.7
23. การบันทึกกิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์	214	93.0
24. หลังจากใช้เครื่องจักรกลแล้วท่านได้ทำความสะอาดทุกครั้ง	187	81.3
25. การได้รับการตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานปลูกข้าวอินทรีย์หลังการเก็บเกี่ยว และแปรรูป	220	95.7
26. การแยกสถานที่เก็บรักษาผลผลิตข้าวอินทรีย์ไว้ต่างหาก	223	97.0
27. การใช้กะสอบที่เคยบรรจุเคมีมาก่อนบรรจุผลผลิตข้าวอินทรีย์	8	3.5
28. หากท่านมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตแบบนาอินทรีย์เป็นการผลิตแบบนาเคมีต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ	201	87.4
29. การแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเมื่อมีการลดหรือขยายพื้นที่แปลงนาอินทรีย์	206	89.6
30. เมื่อได้รับการรับรองเป็นนาอินทรีย์แล้วท่านจะกลับไปปลูกข้าวเคมี	2	0.9

2. ระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

จากการศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.9 สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ได้ 21 - 25 ข้อ รองลงมาร้อยละ 40.4 สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 26 ข้อ และมีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยร้อยละ 5.7 ปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ข้อเท่านั้น (ดังตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

n = 230

การปฏิบัติตามมาตรฐาน (ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20	13	5.7
21 - 25	124	53.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 26	93	40.4
รวม	230	100.0
ค่าสูงสุด 29 ข้อ	ค่าต่ำสุด	16 ข้อ
\bar{X} 24.50 ข้อ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.195 ข้อ

3. การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในอำเภอสังขตอง นครหลวงเวียงจันทน์ จำนวน 10 ราย ใน 10 ประเด็น เกษตรกรให้ความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว ดังนี้

1. ท่านได้คลุมเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกข้าวอินทรีย์กับสารเคมีหรือไม่ จากการสัมภาษณ์พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยคลุมเมล็ดพันธุ์กับสารเคมีเพราะกลัวว่าสารเคมีตกจะค้างในดินในข้าว และทราบว่าเป็นข้อห้ามในการใช้สารเคมีเข้าในการปลูกข้าวอินทรีย์ หากเกษตรกรคนใดใช้สารเคมีก็จะไม่ได้รับการรับรองให้เป็นข้าวอินทรีย์ แต่ยังมีเกษตรกรส่วนน้อยมีการใช้สารเคมีคลุมเมล็ดพันธุ์เพื่อป้องกันเชื้อราเพราะกลัวว่าเมล็ดพันธุ์จะเน่าเสียหากมีเชื้อราเข้าทำลาย สารเคมีที่ใช้ ได้แก่ Zenab manab

2. ท่านได้ไถกลบดินก่อนหรือหลังการปลูกข้าวอินทรีย์หรือไม่ จากการสอบถามเกษตรกรในประเด็นนี้ทราบว่า เกษตรกรทุกรายมีการไถกลบดินก่อนหรือหลังการปลูกข้าวอินทรีย์ เพราะเกษตรกรเห็นว่าการไถกลบดินก่อนหรือหลังการปลูกข้าวอินทรีย์เป็นการฆ่าเชื้อโรคในดิน

ทำให้หญ้า ต่อซึ่งนำเปื้อนเป็นปุ๋ย ทำให้ดินมีโครงสร้างที่ดินเหมาะแก่การปลูกข้าว และมีความสะดวกในการทำงานอีกด้วย

3. ท่านได้ปลูกพืชเป็นแนวป้องกันลมเพื่อเป็นการป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีที่มาจากที่อื่นหรือไม่ ประเด็นนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าไม่ได้ปลูกพืชเป็นแนวป้องกันลมเพื่อเป็นการป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีที่มาจากที่อื่น อันเนื่องมาจากพื้นที่นารอบๆ ข้างล้วนแต่ทำนาอินทรีย์ ไม่มีใครใช้สารเคมีที่เป็นพิษต่อข้าว มีต้นไม้ที่เกิดตามธรรมชาติอยู่รอบๆ นาอยู่แล้วจึงปล่อยตามธรรมชาติ และคิดว่า การปลูกพืชเป็นแนวป้องกันลมนั้นมันมีความยุ่งยาก

4. ท่านได้อุ้มนุ้ร้กั้ล้่งล้ี่มีล้ีว้ีว้ (กุ้ง หอย ปู ปลา กบ เขียด นก) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นาของท่านหรือไม่ ในด้านการุ้มนุ้ร้กั้ล้่งล้ี่มีล้ีว้ีว้นี้ พบว่า เกษตรกรจ้ำนวนมากไม่ล้ีดพ้ันสานเคมีที่เป็นพิษที่เป็นอันตรายต่อล้ี่มีล้ีว้ีว้ ไม่จับล้ัตัวมาเป็นอาหารมากเกินไปในช่วงขยายพ้ันธุ์ (วางไข่) แต่ก้ียังมีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ได้อุ้มนุ้ร้กั้ล้่งล้ี่มีล้ีว้ีว้ (กุ้ง หอย ปู ปลา กบ เขียด นก) เพราะคิดว่า เป็นอาหารของมนุษย์จึงจับล้ัตัวมาเป็นอาหารตลอดฤดูแล้งทำให้ล้ี่มีล้ีว้ีว้ต่างๆ ในธรรมชาติเหลือน้อยลง

5. ท่านได้ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดผ่อนการระบาดของแมลงศัตรูพืชหรือไม่ จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งไม่ได้ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดผ่อนการระบาดของแมลงศัตรูพืช อันเนื่องมาจากพื้นที่นาขาค่น้ำในฤดูแล้ง เพราะไม่มีชลประทาน นอกนากนั้นยังเป็นเขตพื้นที่ที่ไม่ค่อยมีแมลงระบาดรุนแรง อีกทั้งขาดแรงงาน จึงปล่อยตามธรรมชาติ ถึงอย่างไรก็ตามก้ียังมีเกษตรกรส่วนหนึ่งที่มีการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดผ่อนการระบาดของแมลงศัตรูพืช ซึ่งมีสาเหตุมาจากเกษตรกรรายดังกล่าวมีแรงงานเพียงพอ มีน้ำใช้เพียงพอในการปลูกพืชซึ่งพืชที่ปลูกได้แก่ ถั่วฝักยาว แตงกวา พริก และมะเขือ

6. ท่านได้ปลูกพืชขั้บไล่แมลงศัตรูพืชหรือไม่ พบว่า เกษตรกรส่วนน้อยมีการปลูกพืชเพื่อขั้บไล่แมลงศัตรูพืชที่มารบกวนข้าวไว้ตามพื้นที่ว่างกลางนาหรือรอบๆ ที่นา เช่น ปลูกดอกดาวเรือง และตะไคร้ แต่มีเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ปลูกพืชขั้บไล่แมลงศัตรูพืชเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่มีแมลงระบาด จึงปล่อยตามธรรมชาติ

7. ท่านได้ขุ้ดร่องน้ำหรือทำค่น้ก่น้้ำเพื่อป้องกันสารเคมีที่มาจากที่อื่นหรือไม่ ประเด็นนี้พบว่า เกษตรกรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการขุ้ดร่องน้ำหรือทำค่น้ก่น้้ำเพื่อป้องกันสารเคมีที่มาจากที่อื่น ซึ่งเห็นว่าการขุ้ดร่องน้ำหรือทำค่น้ก่น้้ำเป็นการป้องกันสารเคมีที่มาจากที่อื่นนั้นทำให้ข้าวปลอดภัยจากสารพิษที่มาจากนารอบข้าง สะดวกในการเก็บรักษาระดับน้ำในนาข้าวอีกด้วย แต่ประเด็นนี้เกษตรกรไม่เห็นด้วยมากกว่า เพราะเห็นว่าการขุ้ดร่องน้ำหรือทำค่น้ก่น้้ำนั้นเป็นการ

ยุ่งยาก สิ้นเปลืองแรงงาน มีแรงงานไม่เพียงพอ และอีกประเด็นหนึ่งคือ นารอบๆ ข้างก็ไม่ได้ใช้สารเคมี เพราะล้วนแต่ทำนาอินทรีย์ด้วยกัน

8. ในระหว่างการปลูกข้าวอินทรีย์ท่านได้ใช้ปุ๋ยเคมีเข้าช่วยในการเพิ่มผลผลิตหรือไม่ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ทุกรายไม่ได้ใช้ปุ๋ยเคมีเข้าช่วยในการเพิ่มผลผลิต อันมีสาเหตุมาจากกลัวสารเคมีตกค้างในข้าวทำให้ข้าวไม่ได้ราคา อีกทั้งต้องการความปลอดภัยในชีวิต อันเนื่องมาจากผลร้ายจากสารเคมี ที่สำคัญอีกอย่างคือกลัวไม่ได้ถูกรับรองมาตรฐานให้เป็นนาอินทรีย์ เพราะข้าวอินทรีย์มีราคาแพงกว่าข้าวเคมี

9. ท่านได้ใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์หรือไม่ ประเด็นนี้พบว่า เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งได้ใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์ เพราะว่าการใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ วัตถุดิบที่นำมาใช้ก็หาได้ง่าย และสมุนไพรที่ใช้ได้แก่ น้ำสกัดชีวภาพ สะเดา ตะไคร้ และข่า แต่ประเด็นนี้ก็ยังมีเกษตรกรไม่ได้ใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์ เพราะเห็นว่าพื้นที่นาข้าวไม่ค่อยมีแมลงศัตรูพืชระบาดอันเป็นอันตรายต่อผลผลิตข้าวจึงปล่อยตามธรรมชาติ

10. ท่านได้บันทึกกิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์หรือไม่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการบันทึกกิจกรรมในการปลูกข้าวอินทรีย์ เพราะทราบว่ามันเป็นระเบียบของโครงการสำหรับผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ และเพื่อความสะดวกเมื่อเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบ แต่ก็ยังมีเกษตรกรบางรายที่ไม่ได้บันทึกกิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์ เนื่องจากเป็นผู้สูงอายุ ไม่รู้หนังสือ จึงมีความยุ่งยากในการบันทึกกิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาต่างๆ พบว่า ปัญหาที่มีอุปสรรคมากที่สุดคือ (1) การได้รับข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 (2) เป็นเทคโนโลยีใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 (3) มีความรู้ต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 (4) ปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 (5) ราคาข้าวค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 และ (6) ปัญหาการจัดการตลาดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81เท่านั้น (ดังตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าวอินทรีย์

n = 230

ประเด็นปัญหา	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
1. ความยุ่งยากในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์	3.18	0.805	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
2. แรงงานไม่เพียงพอ	2.80	0.790	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
3. พื้นที่จำกัด	2.37	0.809	มีปัญหาและอุปสรรคน้อย
4. มีความรู้ต่ำ	3.20	0.681	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
5. เป็นเทคโนโลยีใหม่	3.21	0.843	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
6. การได้รับข้อมูลข่าวสาร	3.43	0.842	มีปัญหาและอุปสรรคมาก
7. การจัดการ การตลาด	2.81	0.653	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
8. ราคาข้าว	3.16	0.731	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
9. น้ำไม่เพียงพอ	2.41	0.717	มีปัญหาและอุปสรรคน้อย
10. ขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ในการทำปุ๋ย	1.98	0.654	มีปัญหาและอุปสรรคน้อย
รวม	2.85	0.752	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

หมายเหตุ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	คะแนน	มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	คะแนน	มีปัญหาและอุปสรรคมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	คะแนน	มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	คะแนน	มีปัญหาและอุปสรรคน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	คะแนน	มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอสังทอน นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศลาว

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว (Independent variables) กับตัวแปรตาม (Dependent variable) ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใดกับตัวแปรตาม ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกตัวแปรอิสระจำนวน 11 ตัวแปรเข้าไปในสมการถดถอยโดยแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย

คือ ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุ จำนวนปีในการศึกษา (2) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ในการปลูกข้าวอินทรีย์ ปริมาณการได้รับข้อมูลข่าวสาร และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ (3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ แรงงาน ในครัวเรือน พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ จำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร ต้นทุนในการผลิต การเป็นหนี้ และรายได้จากการขายข้าวอินทรีย์

ส่วนตัวแปรตามคือ การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร เป็นค่าตัวเลขที่ได้มาจากคะแนน (ตารางที่ 33) การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ใน 30 ประเด็น ได้แก่ การขอรับรองพื้นที่ทำนาอินทรีย์จากเจ้าหน้าที่ ใช้ปุ๋ยเคมีในนาอินทรีย์ การให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเมื่อพื้นที่นายังไม่ผ่านการปรับเปลี่ยนจากนาเคมีให้กลายเป็นนาอินทรีย์ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง การคลุมเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกข้าวอินทรีย์กับสารเคมี การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากการตัดแต่งพันธุ์กรรม การไถกลบดินก่อนหรือหลังการปลูกข้าวอินทรีย์ การเผาตอฟาง การปลูกพืชเป็นแนวป้องกันลม อันเป็นการป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีที่มาจากที่อื่น การอนุรักษ์สิ่งที่มีชีวิตต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นา การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช การปลูกพืชขับไล่แมลงศัตรูพืช การใช้ผงซักฟอกหรือสารเคมีจับใบกับข้าวอินทรีย์ การใช้สารฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของข้าวอินทรีย์ การขุดร่องน้ำหรือทำคันกั้นน้ำเพื่อป้องกันสารเคมีที่มาจากที่อื่น การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดในนาอินทรีย์ การปลูกข้าวอินทรีย์โดยใช้ปุ๋ยเคมีเข้าช่วยในการเพิ่มผลผลิต การใช้สารเคมีเข้าช่วยกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์ การใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชในนาข้าวอินทรีย์ การปรึกษาเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหาในระหว่างปลูกข้าวอินทรีย์ การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ หลังจากเจ้าหน้าที่มาตรวจเยี่ยมแปลงนาอินทรีย์แล้ว การใช้เครื่องจักรกล เช่น เครื่องเกี่ยว นวดข้าวที่เคยใช้เกี่ยวข้าว นวดข้าวในนาเคมี การบันทึกกิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์ หลังจากใช้เครื่องจักรกลแล้วท่านได้ทำความสะอาดทุกครั้ง การได้รับการตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานปลูกข้าวอินทรีย์ หลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูป การแยกสถานที่เก็บรักษาผลผลิตข้าวอินทรีย์ไว้ต่างหาก การใช้กระสอบที่เคยบรรจุเคมีมาก่อนบรรจุผลผลิตข้าวอินทรีย์ การใช้กระสอบที่เคยบรรจุเคมีมาก่อนบรรจุผลผลิตข้าวอินทรีย์ หากท่านมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตแบบนาอินทรีย์เป็นการผลิตแบบนาเคมี การแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเมื่อมีการลดหรือขยายพื้นที่แปลงนาอินทรีย์ เมื่อได้รับการรับรองเป็นนาอินทรีย์แล้วท่านจะกลับไปปลูกข้าวเคมี

จากผลการวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 45.68 ปี มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย 6.22 ปี มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.66 คน มีพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 8.61 ไร่ จำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำเกษตรเฉลี่ย 1.18 ใช้ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 9,093.39 บาทต่อปี มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 3.8 ปี เกษตรกรร้อยละ 46.5 มีหนี้สิน มีรายได้จากการขายข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 14,211.83 บาท ต่อปี เกษตรกรได้รับข่าวสารอยู่ในระดับน้อย

($\bar{X} = 1.96$) และมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) (ดังตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. อายุ	45.68	9.181
2. จำนวนปีการศึกษา	6.22	2.504
3. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	4.66	1.294
4. พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์	8.61	5.097
5. จำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร	1.18	.395
6. ต้นทุนในการผลิต	9,093.39	7,159.48
7. ประสบการณ์ในการปลูกข้าวอินทรีย์	3.88	.550
8. การเป็นหนี้	.465	.499
9. รายได้จากการขายข้าวอินทรีย์	14,211.83	12,490.23
10. ปริมาณการได้รับข้อมูลข่าวสาร	1.96	.328
11. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ ตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์	2.86	.258

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์แต่ละคู่ พบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยตนเอง (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อสมมติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (สุชาติ, 2546) รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 35 โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่างๆ ดังต่อไปนี้

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

สัญลักษณ์ของตัวแปร

ตัวแปรตาม Y = การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

ตัวแปรอิสระ

X1	=	อายุ
X2	=	จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา
X3	=	จำนวนแรงงานในครัวเรือน
X4	=	พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์
X5	=	จำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร
X6	=	ต้นทุนในการผลิต
X7	=	ประสบการณ์ในการปลูกข้าวอินทรีย์
X8	=	ปริมาณการเป็นหนี้
X9	=	รายได้จากการขายข้าวอินทรีย์
X10	=	ปริมาณการได้รับข่าวสาร
X11	=	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์

ตารางที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เมื่อแปรตามคือการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11
Y	1.000	-.046*	-.003***	.067	.118	.203	-.061**	.028*	-.143	.056	-.064	-.120
X1		1.000	-.393	.219	.119	.054	.133	.216	-.057	.095	.001***	.025*
X2			1.000	-.188	-.081	-.082	.030*	-.199	.056	-.046*	.218	-.066
X3				1.000	.124	-.001***	.076	.249	-.160	.159	.024*	-.063
X4					1.000	-.034*	.656	.273	.123	.778	-.144	-.062
X5						1.000	-.057	.082	-.024*	.001***	.014**	-.227
X6							1.000	.183	-.018**	.583	-.113	-.060
X7								1.000	-.106	.275	-.035	.011*
X8									1.000	.078	-.044*	-.007***
X9										1.000	-.056	-.163
X10											1.000	.077
X11												1.000

*

ตัวแปรที่มี

ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*** ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) โดยการนำตัวแปรใส่เข้าไปในสมการแล้วคำนวณโดยวิธีปกติ (Enter) ปรากฏว่า ได้ค่า $F = 2.622$, $Sig = 0.000$ แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple coefficient of determination; R^2) ปรากฏว่า $R^2 = 0.120$ หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดรวมกันอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 12.0 ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัวแปร มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ (1) พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ (2) จำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร และ (3) ปริมาณการเป็นหนี้ ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัว นี้มี 2 ตัวแปรที่มีผลเชิงบวกต่อตัวแปรตาม ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ และจำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร และมีเพียงตัวแปร 1 ตัวเท่านั้นที่มีผลเชิงลบต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ปริมาณการเป็นหนี้ ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 36 ตัวแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 Y = & 26.13 - 0.016 X_1 + 0.031 X_2 + 0.096 X_3 + 0.145 X_4 \\
 & \quad \quad \quad (-.945) \quad \quad \quad (.479) \quad \quad \quad (.820) \quad \quad \quad (2.954)*** \\
 & \quad \quad \quad + 1.083 X_5 - 5.260E-05 X_6 - 0.134 X_7 - 0.784 X_8 \\
 & \quad \quad \quad (2.943)*** \quad \quad \quad (-1.956) \quad \quad \quad (-.480) \quad \quad \quad (-2.696)*** \\
 & \quad \quad \quad - 1.720E-05 X_9 - 0.374 X_{10} - 0.599 X_{11} \\
 & \quad \quad \quad (-.926) \quad \quad \quad (-.834) \quad \quad \quad (-1.044)
 \end{aligned}$$

*Significance ของสถิติทดสอบ $t \leq$ ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ
ตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

	ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig
1	อายุ	-.016	-.945	.346
2	จำนวนปีการศึกษา	.031	.479	.632
3	จำนวนแรงงานในครัวเรือน	.096	.820	.413
4	พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์	.145	2.954	.003***
5	จำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร	1.083	2.943	.004***
6	ต้นทุนในการผลิตข้าวอินทรีย์	-5.260E-05	-1.956	.052
7	ประสบการณ์ในการปลูกข้าวอินทรีย์	-.134	-.480	.632
8	ปริมาณการเป็นหนี้	-.784	-2.696	.008***
9	รายได้จากการขายข้าวอินทรีย์	-1.720E-05	-.926	.355
10	ปริมาณการได้รับข่าวสาร	-.374	-.834	.405
11	ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตาม มาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์	-.599	-1.044	.298
R ² = 0.120		SEE = 2.111	F = 2.699	Sig of F = 0.000

การพิสูจน์สมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ในตารางที่ 36 สรุปได้ว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (การปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอสังทอน) จึงพิสูจน์สมมติฐานได้ว่ามีปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอสังทอน นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ จำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร และปริมาณการเป็นหนี้ โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอสังทอน ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ และจำนวนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ คือ ปริมาณการเป็นหนี้